

KÜLTÜR-ODAKLI POLİSLİK

Samih TEYMUR^{1*}, Murat GÜNBEYİ², Murat ÖZER³

¹1625 Massachusset Av.Suite 6, Washington, DC, USA

²Emniyet Müdürlüğü, TEM Şubesi, 3.Kat, Erzincan

³911 High Knoll Court Apt: 80 Villa Hill, KY USA

Özet

Kültür, bireylerin düşünce, davranış ve alışkanlıklarını etkileyen bir değerler kümesidir. Kültür, kişilerin kamu hizmetlerinden beklentilerini ve kendilerine sunulan hizmetlerden memnun olup olmamalarını etkilemektedir. İnsanların en temel ihtiyaçlarından olan güvenlik hizmetleri de en önemli kamu hizmetlerindedir ve güvenlik hizmetleri Türkiye’de % 92 oranında Polis teşkilatı tarafından karşılanmaktadır. Polis teşkilatı suç ve suçlularla mücadele ederken birçok farklı strateji ve polislik modeli kullanmaktadır. Kültür Odaklı Polislik modeli ise suçla mücadele ederken yurttaşların kültürel değerlerini göz önünde bulunduran ve güvenlik politikalarını bu doğrultuda geliştiren bir polislik hizmet anlayışıdır. Söz konusu model güvenlik hizmetlerine benzerlerinden (Toplum Destekli Polislik v.b.) farklı ve daha bütüncül bir yaklaşım önermektedir. Makale boyunca Kültür Odaklı Polislik modelinin ne olduğu, polislik hizmetlerine getireceği faydalar, dünyada bu alanda yapılan benzeri çalışmalar ve modelin ülkemizde uygulanabilirliği tartışılmaktadır. Ayrıca, Türk Polis Teşkilatının Kültür Odaklı polislik uygulamaları esnasında karşılaşılabileceği engel ve problemler incelenmiştir. Kültür Odaklı Polislik yaklaşımının Türk Polis teşkilatı tarafından nasıl başarılı bir şekilde uygulanabileceği ve özellikle geleceğin idarecileri tarafından atılması gereken adımlar tartışılarak bir strateji oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Polis, Güvenlik, Yurttaş

CULTURE-ORIENTED POLICING

Abstract

Culture is a group of values that affects people’s opinions, behaviors, and habits. Culture affects not only persons’ expectations from public servants but also it affects their satisfaction about the services which are given to them. Security, one of the basic human needs, is one of the important public services. Public security is provided by the Turkish National Police Organization (TNP) at the ratio of % 92 in Turkey. The TNP uses different strategies and policing models to combat against criminals. Culture oriented policing is a policing model that cares about people’s culture and values while fighting against criminals. Unlike other policing models such as community policing, culture oriented policing suggests different and more comprehensive approaches for law enforcement. Throughout the article, the meaning of the culture oriented policing, its benefits for police services, similar studies around the world, and possibility of applicability of the culture oriented policing in Turkey were discussed. Additionally, the possible problems and obstacles which the TNP might face during its fight against crime were also examined. Success of the culture oriented policing depends on determinant and confident police managers. Throughout the study, steps that should be taken by future managers were discussed and tried to create a strategy.

Key Words: Culture, Police, Security, Citizen

---

* E-posta: samihteymur@yahoo.com

1. Giriş

Son yıllarda literatürde çeşitli polislik yaklaşımları (Toplum Destekli Polislik, Problem Odaklı Polislik ve Demokratik Polislik v.b.) tartışılmaktadır ve bu modellerin bazıları özellikle Toplum Destekli Polislik Türkiye’de hâlihazırda birçok ilde uygulanmaktadır. Güvenlik hizmetleri ile ilgili geliştirilen bu perspektifler, temelde tek bir soruya cevap aramaktadırlar: “Suç problemi nasıl çözülebilir ve yürütülecek mücadelede nasıl daha başarılı olunabilir?” Bu yaklaşımların bazıları probleme suçlu-odaklı çözüm ararken, bir kısmı da suça neden olan diğer etkenlere yoğunlaşarak, problemin farklı boyutlarına dikkat çekmeye çalışmaktadırlar.

Klasik polislik anlayışıyla kıyaslandığında, yeni yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanması, güvenlik birimlerine yadsınamayacak başarılar sağlamaktadır. Ancak, bu yeni yaklaşımların uzun vadeli olması ve suçla mücadelede etkinliklerini sürdürebilmesi, uygulanageldikleri toplumun kültürel değerleriyle örtüşmesine bağlıdır. Diğer bir ifadeyle, güvenlik hizmetleri, yeni bir takım yaklaşımlar ile yapılabilir; ancak güvenlik hizmeti sunulan toplumların kültürü göz önüne alınmadan yapılan hizmetlerin başarılı sonuçlar doğurması ve toplum nezdinde kabul görmesi mümkün olmamaktadır.

Son yıllarda yapılan sosyolojik çalışmalar, bazı toplumsal sorunların (örneğin; işsizlik, göç vb.) suç üzerindeki etkilerinin, toplumların kültürel yapılarıyla ilintili olarak önemli derecede farklılıklar gösterdiğini rapor etmektedirler [1, 2, 3]. Örneğin, toplumun genel kültürel değerlerinden farklı olarak, kendilerine özgü, izole bir kültür geliştiren bazı toplum kesitlerinde, işsizlik gibi toplumsal değişkenlerin çok daha olumsuz etkilere neden olduğu görülmüştür. Bu tip yerlerde yaşayan insanların, kanunlara daha az bağlı olduğu ve polise güvenmedikleri gözlemlenmiştir [4, 5].

Kültürel bir ayrışmanın egemen olduğu yerlerde, güvenlik hizmetlerinin klasik yöntemlerle uygulanması, toplum-devlet kaynaşması adına olumsuz sonuçlar doğmasına neden olabilmektedir. Kendisine hizmet sunulan toplumun kültür unsurlarının anlaşılabilmesi ve benimsenen değerler kümesinin güvenlik çalışanları tarafından dikkate alınmaması, yurttaşlar ile güvenlik görevlileri arasındaki ayrışmanın zaman geçtikçe derinleşmesine sebep olmaktadır.

Toplumda huzurun sağlanması, suçla mücadele edilmesi ve suçluların rehabilite edilerek topluma yeniden kazandırılmasında polislerin başarısı; polislerin başarılı olmasında ise kültürün vatandaşlar ve polisler üzerindeki etkisi önemli rol oynamaktadır. Farklı kültürel değerlerin toplumsal ilişkiler üzerindeki etkileri göstermektedir ki yurttaşların kültürel değerlerinin güvenlik birimlerinin hizmet anlayışına yön vermesi, modern toplumlarda önemli bir gelişmedir. Çalışmanın yazarları tarafından “Kültür Odaklı Polislik” (Culture Oriented Policing) şeklinde tanımlanan yaklaşım, suç ve suçlularla mücadeleye kültür bazlı daha farklı bir bakış açısı getirmektedir. Bu perspektifin temel prensibi, “*güvenlik hizmetlerinin, hizmet sunulan toplum bireylerinin kültürel değerlerine uygun olarak yapılmasıdır.*”

Çalışma, altı ana başlık altında toplanmıştır: 1) Kültür’ün işlevsel fonksiyonları, 2) Kültür Odaklı Polislik yaklaşımı ve önemi, 3) Kültür Odaklı Polislik ile diğer polislik yaklaşımlarının karşılaştırılması, 4) Kültür Odaklı Polislik modelinin uygulamaya geçirilmesi, 5) Kültür Odaklı Polislik’in Türkiye’de uygulanması ve 6) Kültür Odaklı Polislik yaklaşımının uygulanmasını güçleştirebilecek etkenler.

2. Kültürün İşlevsel Fonksiyonları

Kültür, insanların özel kimliklerinin üstünde yer alan ve onlara yön veren sosyolojik bir olgudur. Bu açıdan kültür, *insanları şekillendiren, gelenek-görenek, örf-adet ve alışkanlıklar vasıtasıyla sosyal normları belirleyen ve insanları ortak değerler etrafında birleştiren bir erdemler kümesi olarak tanımlanabilir* [6]. Bir toplumda neyin doğru neyin yanlış olduğu, o toplumun bireylerinin algılayış ve kültürü ile doğrudan ilgilidir. Günümüz modern toplumlarında anayasa ve kanunlar gibi yazılı metinlerin şekillenmesinde kültür belirleyici unsur olmaya devam etmektedir. Hatta yazılı kural bulunmayan konularda, mahkemeler karar verirken toplumun gelenek ve göreneklerini dikkate almaktadırlar.

Kültürün toplumlar üzerinde oynadığı rol, ülkemizdeki ceza kanunlarında da rahatlıkla görülebilmektedir. Bilindiği gibi, Türk Ceza Kanununda bir fiilin suç sayılıp ceza miktarının belirlenmesinde saik önemli rol oynamaktadır. Suç teşkil eden herhangi bir fiil, bir olayda ağır bir cezai yaptırım gerektirirken, başka benzeri bir olayda daha hafif bir

ceza yeterli görülebilmektedir. Hakimler, “saik” unsurunu değerlendirirken kişilerin kültürel farklılıklarını gözönünde bulundurmaya hukuksal bir gereklilik olarak kabul etmektedirler.

Kültür, ülkeler arasında daha keskin ve belirgin davranış değişikliklerine sebep olabilmektedir. Örneğin, namus ve töre cinayetlerinin Türk toplumunda algılanışı ile herhangi bir Avrupa ülkesindeki algılanışı çok farklıdır. Hara-kiri (kendi kendini öldürme), Japon kültüründe saygı duyulan onurlu bir davranış olarak kabul edilirken, Türk toplumunda hoş görülmeleyen bir harekettir. Kısaca, her toplum, kendi duygusal ekolojisine sahiptir. İnsanların tutum ve davranışları ise bu kültürden etkilenmektedir [7, 8].

Kültür toplumdan topluma değişiklik gösterirken, insanları farklı değerler veya duygusal ekoloji etrafında birleştirmektedir. Toplumsal bir gerçeklik olarak karşımıza çıkan kültür, toplumsal huzur ve barışı sağlamakla görevli güvenlik birimleri için gözardı edilemeyecek kadar önemlidir. Özellikle bünyesinde farklı kültürden yurttaşlar barındıran toplumlar için Kültür Odaklı Polislik bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Her farklı kültürel (veya etnik) grubun kendine ait adet, gelenek-görenekleri, alışkanlıkları, davranış şekilleri ve farklı bakış açıları bulunmaktadır. Dolayısıyla toplumların güvenlik anlayışları ve bu konuda devlet görevlilerinden bekledikleri hizmetler de farklılık arz etmektedir.

Özetle kültür, bireylerin tutum ve davranışlarını şekillendiren temel faktördür. Güvenlik hizmetlerinin farklı kültürleri dikkate almadan yürüttüğü veya yürüteceği hizmetlerin başarılı olmasını beklemek oldukça güçtür. Kültürel farklılıklardan dolayı güvenlik birimlerinin hizmet yaklaşımı, toplumun bir kesiminde olumlu etki bırakırken diğer bir kesiminde tam tersi bir izlenim oluşturabilmektedir. Toplumsal dinamikleri ve kültürel farklılıkları anlamadan yapılan güvenlik hizmetlerinin başarılı sonuçlar doğurması ve ihtiyaçlara cevap vermesi mümkün olmamaktadır. Bireylerin ihtiyaçlarına cevap vermeyen güvenlik hizmetlerinde ısrar edilmesi ve bu konuda politika belirlerken toplumun tercihlerinin gözönünde bulundurulmaması zamanla yurttaşların kendi devletine yabancılaşması sonucunu doğurabilmektedir.

3. Kültür Odaklı Polislik Yaklaşımı ve Önemi

Polislik, icra edildiği toplumun kültüründen etkilenen ve değişebilen bir kamu hizmetidir. Kültür, güvenlik hizmetlerinin topluma verilmiş şekli ve metodlarını belirlemede etkili olduğu gibi, hizmetlerin verimli ve etkili olmasında da önemli rol oynamaktadır. Kültür, ülkedeki yasaları, örgütlerdeki iç hukuku ve toplum için etik kuralları belirleyen en önemli unsurlardandır. Gelenek ve görenekler sadece bireylerin birbirleri ile olan ilişkilerinde değil, bireylerin devlet kurumları ile olan ilişkilerini de şekillendirmektedir. Polislerin başarılı olup olmaması hizmet sundukları toplumun kültürünü mesleki kültürlerine yansıtılabildikleri oranda değişmektedir. Yani, toplumun benimsediği kültür unsurları polisin kurumsal kültürü ile ne kadar az çatışıyorsa polisin mesleki başarısı o oranda artmaktadır [9].

Son yıllarda yapılan bilimsel çalışmalar incelendiğinde, güvenlik birimlerinin başarılı olup-olmaması, hizmet sundukları toplumun kültürünü, kendi mesleki kültürlerine yansıtılabildikleri oranda değişmektedir [10]. Bu gerçeği farkeden Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ülke içerisinde kurulan Çin mahallelerinde Çinli; Müslüman vatandaşların yoğunluklu yaşadığı yerlerde ise Müslüman polisleri görevlendirerek, güvenlik birimlerinin başarısını ve vatandaşların güvenlik hizmetlerinden memnuniyetini önemli derecede artırmayı başarmıştır. Yine, Birleşmiş Milletlerin görev yaptığı ülkeler incelendiğinde, Afganistan, Bosna ve Kosova gibi Müslüman nüfusun yoğun olduğu yerlerde görev yapan Türk güvenlik görevlilerinin, diğer ülkelere göre çok daha başarılı oldukları rapor edilmektedir [11]. Görüldüğü üzere, kültürün sadece bir unsuru olan dinin, hem bireyler hem de polis için aynı değer ve önemde olması, güvenlik birimlerinin başarısını pozitif yönde etkilemeye yetmektedir.

ABD ve Kanada gibi farklı milletlerin birlikte yaşadığı ülkelerde, yurttaşların tek bir anayasa altında yaşamasına rağmen, suç sayılan fiillerin tanımlanmasında eyaletler arasında farklılıklar olabilmektedir. Bir eyalette suç veya kabahat olarak kabul edilen bir davranış bir diğerinde normal karşılanabilmektedir. Çünkü, toplumları oluşturan bireylerin tarihsel birtakım alışkanlık, gelenek ve görenekleri vardır. Bu farklılıklar yazılı kanun metinlerini etkilediği gibi, güvenlik hizmeti sunan modern polis birimlerinin yapılanmasını ve onların suçla mücadele metodlarını da etkilemektedir. Kültürel farklılıkları göz ardı ederek nasıl ki eğitim, sağlık gibi diğer kamu hizmetlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirmek mümkün değilse, suç ve suçlulara karşı mücadele yürütülürken de bu farklılıklar gelişmiş batı ülkelerinde dikkate alınmaktadır.

Kültürler arasında bir derecelendirme yapmak söz konusu değildir. İyi kültür veya kötü kültür gibi bir sınıflandırma yapmak geçersiz ve yanlış bir tanımlamadır. Daha önce de ifade edildiği gibi kültür, bir anlamda insanların içselleştirdiği değerler kümesidir. İnsanların değer verdikleri ve üzerinde mutabık kaldıkları erdem ve değerlerin görmezden gelinmesi, toplumsal gerginlik ve hoşnutsuzluklara sebebiyet verebilmektedir. Bu nedenle, güvenlik birimlerinin hizmet felsefelerini oluştururken, sadece toplumdaki baskın kültüre göre taktik ve strateji oluşturmaları, bazı kesimlerde hoşnutsuzluğa sebebiyet vermektedir. Bu etkenler göz önüne alındığında, güvenlik birimlerinin, toplumun farklı katmanlarını oluşturan kültürel değerlere paralel şekilde hizmet vermesi, toplumsal huzurun temini açısından hayati bir öneme sahiptir. Söz konusu bu anlayış Kültür Odaklı Polis'lik olarak tanımlanmaktadır.

4. Kültür Odaklı Polislik ile Diğer Polislik Yaklaşımlarının Karşılaştırılması

Kültür Odaklı Polislik, her bir yurttaşa aynı nitelik ve nicelikte hizmetin götürülmesi gerektiğini, fakat bu hizmetlerin aynı usul ve metodlarla verilmemesinin önemini vurgulayan bir yaklaşımdır. Önceki yıllarda literatürde değişik polislik yaklaşımları tartışılmasına rağmen Kültür Odaklı Polislik henüz yeterince ele alınmamıştır. Akademisyenler, genellikle "Toplum Destekli Polislik" (TDP) yaklaşımını tartışırken kültür kavramını da değerlendirmektedirler. Örneğin, TDP anlayışının çok kültürlü bölgelerde nasıl uygulanabileceği sorusuna cevap aramışlardır. Ancak TDP, yurtdaşların gönüllü desteği alınarak uygulanan bir suçla mücadele yöntemidir. Dolayısıyla, TDP, hizmet götürülen toplumun kültürel değerleriyle nasıl entegre olunacağı konusuna tatmin edici bir açıklama getirmemektedir. Bu açıdan, kültürel farklılıkların olduğu toplumlarda polislik hizmetlerinin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin konularda kapsayıcı bilgiler içermez. Yani TDP bir metot ve uygulama şeklidir. Ancak Kültür Odaklı Polislik ise, kültürel farklılıkların söz konusu olduğu toplumlarda hizmet verecek güvenlik görevlilerinin ne tür fiziki ve mental donanımlara sahip olması gerektiğini ve söz konusu özelliklerinin yurttaşların öncelik ve tercihlerine göre nasıl adapte edilmesi gerektiğini irdeleyen bir yaklaşımdır.

Literatürde oldukça ilgi gören bir diğer polislik yaklaşımı ise Problem Odaklı Polisliktir. Problem Odaklı Polislik'te, güvenlik birimleri problemlerin kaynağına yoğunlaşır ve onları pragmatik yaklaşımlar içerisinde çözmeye çalışırlar. Problem Odaklı Polislik, mevcut ve/veya gelecekte olması muhtemel problemler ile başa çıkabilmek için bir dizi tedbirler almayı öngörmektedir. Ancak önerdiği çözümler, spesifik olarak çalışılan belli bazı problemler içindir. Herhangi bir problem için başarılı sonuçlar doğuracak bir strateji başka bir problem için geçerli olmayabilmektedir. Lakin, Kültür Odaklı Polislik daha geniş ve bütüncül bir yaklaşım önerir. Çünkü, toplumdaki kültürel farklılıklar çözüm gerektiren birer problem değildir, aksine farklılıklar toplumlar için birer zenginlik kaynağıdır. Aynı zamanda farklılıklar toplumsal bir kesitin davranışlarını şekillendiren değerler kümesidir. Dolayısıyla, kültürel farklılıkların söz konusu olduğu toplumlarda güvenlik hizmetleri daha kapsayıcı ve geniş spektrumlu olmalıdırlar.

Bu açıdan bakıldığında Kültür Odaklı Polislik'in, Toplum Destekli ve Problem Odaklı Polislik yaklaşımlarından ayrı düşünülmesi ve tartışılması gereken yeni bir yaklaşım olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer yaklaşımlardan farklı olarak Kültür Odaklı Polislik, yurttaşların kolaylıkla anlayıp benimseyebilecekleri ve sonuçlarından memnun olacakları usul ve metodlarla hizmet verme gayretlerini içermektedir.

5. Kültür Odaklı Polislik Modelinin Uygulamaya Geçirilmesi

Her ne kadar kültürün polis hizmetlerine etkisi literatürde şu ana kadar yeterince tartışılmamış olsa bile, son yıllarda çok kültürlü toplumlarda/ülkelerde, bu tür tartışmalara olan ilgi artmaktadır. Bu konuda önde olan diğer ülkelerin bilgi ve deneyimleri gözönüne alındığında [12]. Kültür Odaklı Polislik'in Türkiye'de uygulanabilmesi için gerekli önkoşullar beş safhada özetlenebilir.

5.1 Entegre ve Koordine Bir Yaklaşımın Gerekliği

Kültür Odaklı Polislik prensiplerinin Türkiye'de uygulanabilmesi, siyasi irade ve polis üst düzey yetkililerin bu konuya gösterecekleri ilgi, bu yaklaşımın gerekliliğine olan inançları ve bu konuda verecekleri samimi desteklerine bağlıdır. Polis Teşkilatının her seviye alt kademe yöneticileri ve özellikle memur çalışanları Kültür Odaklı Polislik'in önem ve gerekliliğine içtenlikle inanmalıdırlar. Bu yönde gelişecek bir inanç, Polis Teşkilatında doğal olarak otokontrol mekanizmasının gelişmesini de sağlayacaktır. Çünkü, eğer bir polis, hizmet sunduğu toplumun kültürel değerlerine aykırı bir davranışta bulunuyor veya yurttaşlara kültürel farklılıklarından dolayı önyargılı davranıyorsa, meslektaşları kendisini uyaracak ve yanlış yapmasına izin vermeyeceklerdir. Polis Teşkilatı çalışanlarının Kültür Odaklı Polislik prensipleri konusundaki tutum ve davranışları, belli periyotlarla yapılacak bilimsel anketlerle ölçülebilecektir. Böylelikle Kültür Odaklı Polislik'in getirmiş olduğu yeni hizmet prensipleri hem

kurum içi otokontrol hem de yapılacak anket çalışmaları ile takip edilerek görevlilerin sözkonusu prensipleri içselleştirmesi sağlanabilecektir.

5.2 Farklı Kültürden Vatandaşların Polislik Mesleğine Alınması

Farklı kültüre sahip yurttaşların Polis Teşkilatında istihdam edilmesi, diğer kültürlerin anlaşılması adına önemli bir yaklaşımdır. Böyle bir stratejinin benimsenmesi, Polis Teşkilatına iki farklı yarar sağlayacaktır. Birincisi, Polis Teşkilatı hizmet sunduğu farklı grupların kültürel değerlerini çalışanları vasıtasıyla doğrudan ve sağlıklı bir biçimde anlama imkanına kavuşacaktır. İkinci fayda ise, farklı kültürel özelliklere sahip yurttaşlar, Polis Teşkilatını –kendi kültüründen insanlar Teşkilatta olduğu için- kendilerine daha yakın hissedecek ve Teşkilat ile daha sağlıklı ilişkiler kurmaya istekli olacaklardır.

5.3 Polis Amir ve Memurlarının Eğitimi

Polis Teşkilatında farklı kültürler konusunda verilecek eğitim, başka özelliklere sahip yurttaşların değer yargılarını, güvenlik hizmetlerinden beklentilerini ve hassas oldukları hususları anlayabilmek için gerekli bir uygulamadır. Bu konunun önemini çok önceki yıllarda fark eden Avustralya’da polisler, 1992 yılından itibaren temel eğitimleri dahilinde değişik kültürel değerlere sahip Aborjinleri (yerel halkı) tanımak için en az 20 saatlik hizmet içi eğitim almaktadırlar.

Ancak, kültürel farklılıklar konusunda eğitim programı hazırlarken çok hassas olunmalıdır. Verilecek eğitim, çalışanlar ve yurttaşlar arasındaki kültürel farklılığı daha da ön plana çıkaracak nitelikte olmamalıdır. Sadece farklılıklara yoğunlaşmış bir eğitim programı, umulanın aksine polisler üzerinde olumsuz bir etki de bırakabilir. Farklılıkların aslında bir tür problem olmadığı, aksine toplumu kültürel anlamda nasıl zenginleştirdiği ve böylesi bir toplumda güvenlik görevlilerine düşen sorumluluklar titizlikle anlatılmalıdır. Hazırlanacak eğitim programları özü itibariyle toplumdaki diğer kültürleri anlamaya yönelik olmalıdır. Ayrıca, eğitim programında bir polis memuru/amiri görev esnasında farklı kültürden bir yurttaşla hizmet sunarken nasıl davranması gerektiği konusunda pratiğe yönelik bilgiler de içermelidir.

5.4 Ayrımcılık Karşıtı Yasaların/Politikaların Uygulamaya Konulması

Polis Teşkilatı öncelikle yurttaşlar arasında ayrımcılığın önünü kesecek etkili politikalar ve uygulamalar geliştirmelidir. Teşkilatın bu yöndeki politikaları her fırsatta topluma iletilmeli ve Teşkilat çalışanları bu konuda topluma verilen taahhütün önem ve ciddiyetini kavramalıdır. Böylece, ayrımcılığa maruz kaldığını düşünen vatandaşlar, kendi haklarını arıyabileceklerini bilecek ve topluma verilen taahhütler polisler için de bir kontrol mekanizması şeklini alacaktır. Teşkilat, bu konuda topluma verdiği taahhütlere bağlı kalarak aksine davranışta bulunan memur ve amirler için gerekli adli ve idari müeyyideleri tereddüt etmeden uygulanmalıdır.

5.5 Farklı Kültürler ve Etnik Gruplar ile İlişkiler

Konuşması, beden dili ve mimikleri farklı olan, değişik şaka anlayışı ve alışkanlıkları olan bireyler ile polisin önyargısız iletişim kurabilmesi ve onları doğru anlaması kolay değildir. Çünkü, toplumda bireyler arasındaki ilişkinin usul ve esaslarını belirleyen saygı, sevgi ve terbiye gibi kavramlar kültürden etkilenmektedir. Toplumsal ilişkileri etkileyen bu kavramlar hakkındaki düşünceler farklılaştıkça yurttaşlar ile polis arasında iletişim problemlerinin yaşanması kaçınılmazdır. Polis ile yurttaşlar arasındaki iletişim problemi bir çok sorunun doğmasına neden olmaktadır. Bu durumlarda örneğin:

- Polisin aşırı güç kullanma meyli artar,
- Gereksiz gözaltına alma ve gözaltı sürelerinin aşımı sözkonusu olur,
- Yurttaşlar ile polis arasında güven duygusu gelişmez,
- Toplumda yurttaşların polise yardımcı olma ihtimali azalır,
- Polislik mesleğinin o toplumda cazibesi ve önemi kalmaz,
- Yurttaşların kanunları ciddiye almama temayülü başgösterir,
- Polise karşı negatif duygular gelişir.

Türkiye’deki çeşitli devlet kurumları ile farklı kültürden yurttaşlar arasında bir boşluk/anaför vardır. Bu anaför, terör nedeni ile öteden beri süregelen devlet birimleri ve yurttaşlar arasındaki gergin ilişkilerin bir sonucu olabileceği gibi, farklı kültürden yurttaşların güvenlik birimlerine karşı duydukları hislerden de kaynaklanabilmektedir. Her ne kadar

Polis Teşkilatı ile farklı kültürden yurttaşlar arasındaki sözkonusu anaför, diğer kurumlarla kıyaslandığında ciddi boyutlarda olmasa bile, mevcudiyeti bir realitedir. Taraflar arasında yanlış anlamalara ve iletişim kopukluklarına neden olan bu durum yukarıda zikredilen iki sebeble de sınırlı olmayabilir, ancak bu aşılamayacak kadar büyük bir engel değildir. Dolayısıyla, Polis Teşkilatı ile farklı kültürden yurttaşlar arasında köprüler kuracak/kurabilecek sağlam ilişkilere ihtiyaç vardır. Diğer ülkelerin bu konuda yapmış oldukları uygulamalar göstermektedir ki, güvenlik görevlileri ile farklı kültürden yurttaşlar arasında sağlıklı iletişim kanallarının kurulmasında birkaç unsur önemli rol oynamaktadır. Bunlar:

- a) İrtibat Görevlileri: Polis Teşkilatı, ihtiyaç duyulan bölgelerde farklı kültürden yurttaşlar ile sürekli irtibat kurabilecek, samimi ve sağlıklı ilişkiler geliştirebilecek birimler kurmalıdır. Bu birimlerin amacı Teşkilat ile farklı kültürel özelliklere sahip yurttaşlar arasındaki yanlış anlamaları, önyargıları gidermek ve tarafların birbirlerini doğru anlamasını sağlamak olmalıdır. Sözkonusu birimler okullarda öğrencileri, işyerlerinde esnafı, evlerde aileleri ve toplu etkinliklerde grupları ziyaret ederek Teşkilat ile yurttaşlar arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine çalışmalıdırlar.
- b) Özellikle Bazı Kültürlerden Beslenen Bir Kısım Suçların Açıklanması: Bazı ağır ve örgütlü suçlar (terörizm ve kaçakçılık gibi), kimi kültürler içerisinde daha çabuk yayılıp destek bulmaktadırlar. Bu konu sosyolojik bir olgudur ve tartışılması bu çalışmanın ilgi alanı dışındadır. Ancak Polis Teşkilatı, terörizmle veya diğer örgütlü suçlarla mücadele ederken, bu mücadelesini suçluların devamlı içinde neşet ettiği toplum bireylerine anlatmalı ve sözkonusu mücadelesinde onların desteğini almaya çalışmalıdır. Her ne kadar güvenlik birimleri teröre karşı verdiği mücadelesinde tartışmasız haklı olsa bile, bu haklılığının nedenlerini suç örgütlerini besleyen etnik ve dinsel anlamda azınlık olan toplum fertlerine anlatmaya gayret etmelidir. Polis Teşkilatının, bu konuda başarılı sonuçlar alması, kültürel farklılıkları olan sözkonusu toplumda öne çıkmış kanaat önderlerinin mücadeleye verecekleri destek ile doğru orantılıdır.
- c) Yabancı Dil Unsuru: Farklı kültürle iletişimi en fazla etkileyen unsurlardan birisi de dil unsurudur. Polis Teşkilatı çalışanlarının, hizmet sundukları yurttaşların ana dilini anlayamaması (özellikle Doğu ve Güneydoğu illerinde Kürtçe'yi) iki önemli sonuç doğurmaktadır. Birincisi, polis memur ve amirleri, toplumla doğru ve sağlıklı bir iletişim kurmakta zorlanmaktadırlar. İletişim kopukluğu ve tarafların birbirini anlayamaması da hizmet kalitesinin düşmesine sebep olmaktadır. İkincisi ise, bireyler yanlış anlaşılacak veya hiç anlaşılmamak kaygısı ile Polisle iletişim kurmaktan çekinirler. Bu durum da şüphesiz, Polis Teşkilatının zamanla hizmet verdiği topluma yabancılaşmasına sebep olacaktır. Gelişmiş diğer ülkeler, güvenlik birimleri ile yurttaşlar arasındaki dilden kaynaklanan bu handikapı üç farklı yöntemle aşmaya çalışmaktadırlar. Birincisi, farklı kültürden olan ve o grubun ana dilini konuşabilen yurttaşları güvenlik örgütlerine dahil ederek dil problemini bu şekilde çözüme kavuşturmaya çalışırlar. İkincisi, güvenlik teşkilatları kendi görevlilerinin kurum içi eğitimler vasıtasıyla hizmet sundukları toplumdaki grupların ana dilini öğrenmelerini sağlamaya çalışırlar. Üçüncüsü ise, polis birimleri içerisinde farklı kültürler ve dillerle sağlıklı iletişim kurabilecek uzman tercümanlar istihdam edilerek yurttaşların güvenlik görevlilerini, görevlilerin de yurttaşların ihtiyaçlarını anlamasını sağlamaya çalışılır. Türk Polis Teşkilatı bu üç methottan kendisine en uygun olanını seçmelidir.
- d) Suç İstatistikleri ve Kalıplaşmış Önyargılar: Farklı kültüre sahip vatandaşların polise karşı yönelttikleri en yoğun şikayet, polisin kendilerine karşı ayrımcılık yaptığı, polis kontrol noktalarında çoğunlukla kendi gruplarından insanların durdurulup arandığı ve soruşturulduğu düşüncesidir. Her ne kadar polis ayrımcılık yapmasa bile, yapılan uygulamalar yurttaşlar tarafından bu şekilde algılanabilmektedir. Böyle bir algılanış da bir açıdan normal karşılanabilir, çünkü sözkonusu kültürden yurttaşların uygulama yapılan bölgelerde daha kalabalık olması polis ile daha çok muhatap olmalarına sebebiyet verebilmektedir. Ancak Polis Teşkilatı, yurttaşlardaki kendi kültürlerine karşı ayrımcılık yapıldığı yönündeki önyargıyı gidermek için, kimleri niçin arama noktalarında durdurup soruşturmaya tabi tuttuklarını inandırıcı veriler ile açıklamalıdır. Bu konuda istatistiki verilerin kullanılması hem polisin başarısını gösterecektir hem de yurttaşların önyargılarını giderecektir. Halkla paylaşılan bilgiler ve şeffaf politikalar, yurttaşların Teşkilat hakkındaki negatif duygularını gidermeye yardımcı olabilir. Böylelikle, polis görevlileri ile farklı kültüre sahip bireyler arasında daha sağlıklı ve verimli bir iletişim kurulabilecektir.

6. Kültür Odaklı Polislik'in Türkiye'de Uygulanması

Son yıllara kadar Türkiye'deki farklı etnik kimliklerin önemi ve Türkiye toplumuna kattıkları kültürel zenginliklerin değeri yeterince anlaşılammıştır. Mustafa Kemal Atatürk, 1936 yılında dönemin sivil politikacısı Celal Bayar'dan

doğu vilayetlerini ziyaret ederek bir rapor hazırlamasını ister. Bu ziyaretlerin sonunda Celal Bayar, son derece güçlü tahliller içeren ve halen günümüzde de geçerliliğini koruyan “Şark Raporu”nu hazırlar [13]. Raporunda özetle, doğu vilayetlerinde devlet ile vatandaşların birbirinden kopuk olduğu, dil ve kültürel farklılıklardan dolayı bölge insanının devlet işlerinde istihdam edilmediği ve devlet görevlilerinin halka iyi muamele etmediği şeklinde çarpıcı gözlemler yer almaktadır. Bayar raporunun sonunda şu önemli vurguyu yapmaktadır: “Eğer acil önlem alınmazsa, yakın zamanda bu bölgede bir isyan çıkması büyük olasılıktır.” PKK terör örgütünün çeyrek asırdır bölgede yaptığı terör faaliyetleri hatırlanınca Bayar’ın kaygılarında ne kadar haklı olduğu anlaşılmaktadır.

Bayar’ın raporundan günümüze kadar elbette çok şey değişti. Ancak, halen Türkiye toplumunun farklı kültür ve etnik kökenden yurttaşlardan oluştuğu, bunların farklı bir anadile ve kültürel değerlere ve dolayısıyla da değişik ihtiyaçlara sahip oldukları gözardı edilmeye devam edilmektedir. Lakin, bu tutum bilimsel ve rasyonel bir tutum değildir. Günümüzde farklı kültürlerle ev sahipliği yapan gelişmiş ülkeler, içlerindeki farklı kültürler ile nasıl daha iyi entegre olabileceklerini, farklı gelenek-göreneklere sahip yurttaşları nasıl daha iyi anlayabilecekleri yönünde politika ve strateji geliştirmektedirler. Bu konuda bilimsel çalışmalar yapılan Amerika, Kanada ve Avustralya gibi gelişmiş ülkeler başarıyı elde ederek vatandaşların güvenlik hizmetlerinden duydukları memnuniyeti üst noktalara ulaştırmışlardır [14]. Özetle, farklı kültüre sahip yurttaşlara sahip olmak ve bu konuda bir takım sorunlar yaşamak sadece Türkiye’ye has bir durum değildir. Benzeri durumlar günümüzde birçok modern toplumlar içinde sözkonusudur. Ancak önemli olan bu realitenin devlet erki tarafından nasıl algılandığı ve bu konuda geliştirilen politikaların günümüz modern hukuk ve yönetim anlayışı ile çelişiyor olmamasıdır.

Bu noktada, Türkiye’deki polislik hizmetlerinin farklı kültürden yurttaşlar arasında nasıl uygulanması gerektiği üzerinde birkaç hususu tartışmakta fayda görülmektedir. Türkiye’de farklı kültür ve etnik yapı denilince akla ilk Kürt vatandaşlar gelmektedir. Dolayısıyla Kültür Odaklı Polislik yaklaşımı tartışılırken verilecek örneklerde çoğunlukla Doğu ve Güneydoğu illerinden olacaktır.

7. Kültür-Odaklı Polislik Yaklaşımının Uygulanmasını Güçleştirebilecek Etkenler

Türkiye, merkeziyetçi bir devlet yapısına sahiptir. Bu nedenle Polis Teşkilatının yapılması da bu esas üzere kurulmuştur. Polis Teşkilatının 81 vilayette taşra teşkilatı olmakla birlikte, kurumun genel politikaları ve hizmet stratejileri çoğunlukla merkezden (Ankara’dan) belirlenmektedir. Ancak, bu durum Kültür Odaklı Polislik yaklaşımının Türkiye’de başarılı bir şekilde uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. Kültür Odaklı Polislik hizmet anlayışının pratikte karşılaşılabileceği bazı sorunlar sözkonusudur. Bunların en önemlisi Polis Teşkilatının personel istihdam ve atama politikasıdır.

Emniyet Teşkilatı yeni personel alımında adayların etnik ve dinsel özellikleri ile ilgilenmemektedir. Yani bir polis adayı Kürt, Türk veya Laz olabileceği gibi, sünni, alevi veya inançsız da olabilmektedir. Emniyet Teşkilatı’nın bu konuda yelpazeyi olabildiğince geniş tutması demokrasi ve temel özgürlüklerin gereğidir ve bu doğru bir politkadır. Ancak polis adayları eğer yetiştikleri kültür dışında Türkiyedeki diğer etnik veya dinsel gruplar hakkında yeterli ve doğru bilgi sahibi değiller ise bu eksiklik polis okullarından mezun olduktan sonra da devam etmektedir. Çünkü ne polis okullarında ne de teşkilatın yönetici kadrosunu yetiştiren Polis Koleji ve Polis Akademisinde bu konularda eğitim verilmemektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün personel atama politikası, merkezden yani Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Her yıl binlerce Emniyet görevlisi Doğudan Batıya, Batıdan Doğuya atanmakta/tayin edilmektedir. Ancak, çalışanlar arasında bu yer değişikliği yapılırken, personelin kendisinin ve eşinin doğdukları ve nüfusa kayıtlı olduğu illere atamaları yapılmamaktadır. Diğer bir deyişle, Polis çalışanlarının, içinde doğup büyüdüğü kültüre (bölgeye) atanmasına izin verilmemektedir. Ancak Emniyet Teşkilatı tarafından katı bir biçimde uygulanan bu personel politikasının güvenlik hizmetlerine nasıl bir pozitif katkı sağladığı yönünde yapılmış bilimsel bir çalışma ve veri bulunmamaktadır. Emniyet Teşkilatı böyle bir personel politikası izlerken, Sağlık Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı ve diğer devlet kurumları bu konuda böyle düşünmemekte ve çalışanlarının içinde neşet ettikleri kültürde başarısız olacaklarını gerçekçi bulmamaktadırlar. Emniyet Teşkilatı sözkonusu bu istihdam politikasını gözden geçirmelidir. Zira personel hakkındaki bu kaygı yersizdir ve Emniyet Teşkilatı’nın bu politikası diğer dünya ülkelerinin güvenlik personelinin istihdam politikaları ile taban tabana zıttır [14]. Yukarıda değinildiği gibi, diğer modern devletler, farklı kültüre sahip bireylerin güvenlik teşkilatlarında sayısını artırarak, o kültürle daha iyi bir iletişim sağlamayı hedeflemektedirler. Bu yaklaşımı benimseyen ülkelerin önemli oranda başarılı sonuçlar elde ettikleri yapılan deneysel çalışmalar ile desteklenmiştir [14].

Avrupa ülkeleri ve ABD’de yani polisin mahalli idareye bağlı olduğu yerlerde, bireyler doğup, büyüdükleri ve eğitimlerini aldıkları yerlerde polis veya şerif olabilmektedirler. İlgili literatüre incelendiğinde, bireylerin doğup büyüdükleri toplumlarda güvenlik hizmeti vermelerinin polisin başarısını olumsuz etkilediği yönünde herhangi bilimsel bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Ancak, aksi yönde düşünen birçok uzman ve akademisyen mevcuttur [15].

Polis Teşkilatının bugünkü personel politikası, toplumdaki ve teşkilat çalışanları arasındaki kültürel farklılıkları gözardı etmektedir ve bu politika hem kurumsal başarıyı hem de personel memnuniyetini olumsuz şekilde etkilemektedir. Polis Teşkilatı içerisinde Kürtçe konuşmasını bilen, o bölgede yaşayan insanları anlayan ve hatta onlarla aile bağları olan binlerce çalışan bulunmaktadır. Teşkilat bünyesinde zaten var olan bu görevlilerin Kürtçe dilinin yoğun konuşulduğu ve çoğunlukla Kürt yurttaşların yaşadığı bölgelerde istihdam edilmeleri Polis Teşkilatının bölge insanının ihtiyaçlarına yeterli düzeyde cevap vermesine önemli oranda katkı sağlayacaktır.

Polis Teşkilatının personel politikası ile ilgili bir diğer hatalı tutumu ise, tüm Polislerin toplumdaki her türlü farklı kültürler hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları ve görevlendirildikleri her yerde bu konuda bir sorun yaşamayacakları düşüncesidir. Bu düşünce, mesleğe yeni başlayan amir ve memurların kültürel oryantasyona olan ihtiyaçlarının gözardı edilmesine neden olmaktadır. Yurttaşların kültürel değerlerine, gelenek-göreneklerine ve alışkanlıklarına yabancı oldukları bir bölgeye atanan polisler, mesleğin daha ilk yıllarında yurttaşları rahatsız edecek ve onların Teşkilat ile ilgili düşüncelerini olumsuz yönde etkileyecek bir takım yanlış davranışlar sergileyebilmektedirler. Şahit olunan kötü bir örneğin daha önce yaşanmış yüzlerce başarıyı unutturma gücüne sahip olduğu bilinen bir gerçektir. Eğer yapılan yanlış davranış yurttaşlar tarafından bir de kendi değerlerine ve kültürel özelliklerine karşı yapılmış gibi algılanırsa, böylesine bir yargıyı değiştirmek çok uzun süre ve emek gerektirmektedir. Yakın geçmişte yaşanan kötü bir olay bu konuyu açıklamak için güzel bir örnektir. 2009 yılı Mart ayı mahalli seçimleri esnasında Şırnak ilinde oy kullanacak bir Kürt milletvekili sandık mahalindeki güvenlik görevlileri ile tokalaşmak istediğinde, bir polis çalışanı milletvekilinin tokalaşmak için uzattığı elini kabul etmeyerek geri çevirmiştir. Bu davranış milletvekilini ve orada hazır bulunan bir çok yurttaşı o kadar rahatsız etmiştir ki, sözkonusu durum ulusal basına yansıyor tartışmalara sebebiyet vermiştir [16]. Bu tatsızlığa sebep olan güvenlik görevlisi davranışı hakkında bir açıklama yapmamış olsa bile, kamuoyunda polisin bu davranışının nedeni milletvekilinin Kürt olması olarak algılanmıştır. Bölge insanının kendilerine vekil olarak seçip Meclis’e gönderdikleri bir insanın, kendilerine hizmet etmesi gereken bir güvenlik görevlisi tarafından bu şekilde rencide edilmesinin Polis Teşkilatı adına sebep olduğu zararı gidermek haftalar, aylar ve belki de yıllar alacaktır.

Bu nedenle, yeni bir bölgeye ataması yapılacak bir polis, göreve başlamadan önce yeterli süre mesleki oryantasyon yanında kültürel oryantasyona da tabi tutularak sözkonusu beldenin yurttaşları, alışkanlıkları, güvenlik anlayışları ve kamu görevlilerinden beklentileri hakkında detaylı bir şekilde bilgilendirilmelidir. Diğer modern ve demokratik ülkelerde uygulamalar bu yöndedir. Daha önce zikredildiği gibi, Avusturalya’da kültürel farklılığın yoğun olduğu bölgelerde çalışan polislerin toplumdan gelen talepleri daha iyi anlayıp yurttaşlara daha başarılı güvenlik hizmeti sunabilmek için kültürel oryantasyona tabi tutulmaktadır.

Polis ile farklı kültür grupları arasındaki iletişim engellerinden birisi de “dil” problemidir. Diğer bir deyişle, polisin farklı kültürden bireylerin konuştuğu dili anlayamamasıdır. Bu problem, farklı kültürü temsil eden insanların polislik mesleğine alınmasıyla çözüme kavuşturulabilir. Bu konuda daha cesur ve etkili adımlar atılmalıdır. Örneğin, “Polis İmdat” diye bilinen “155” servisine, 154 ve 112 gibi yurttaşlara acil hizmet sunan birimlerde Kürtçe konuşabilen görevliler istihdam edilmelidir. Böylelikle, Türkçe bilmeyen, fakat güvenlik ihtiyacı olan vatandaşlar, vaktinde ve doğrudan polis yardımı alabilirler. Bu tarz bir yaklaşım, vatandaşın kültürel değerlerine, yani kendilerine değer verildiğini gösterecek ve dolayısıyla da yurttaşların polise olan sevgi ve güvenini arttıracaktır. Acil hizmet veren polis, sağlık, itfaiye gibi birimlerde Türkiye’de bugün hala Kürtçe konuşabilen kamu görevlileri istihdam edilmemektedir. Ancak, birçok farklı dilin konuşulduğu Avusturalya’da bu tür hizmetler 1991 yılından itibaren tüm farklı etnik gruplar için verilmektedir. Ülkemizdeki gibi sadece Kürtçe değil, Avusturalya’nın beş coğrafi bölgesinden birisi olan New South Wale bölgesinde 65 farklı dil (Çinçe, Arapça, Almanca, Japonca, Rusça ve Yunanca gibi) konuşulmaktadır. Bölgenin Polis teşkilatı tüm bu farklı etnikten yurttaşların taleplerini anlamak ve onlara daha başarılı güvenlik hizmeti sunabilmek için kiraladıkları tercümanlara 1991 yılının rakamları ile 260.000 dolar ödemişlerdir [14].

8. Sonuç ve Öneriler

Makale boyunca tartışıldığı üzere Kültür Odaklı Polislik, diğer polislik yaklaşımlarından farklı olarak kültürün yurttaşların hayatındaki önemi ve güvenlik birimlerinin bu konuda nasıl davranması gerektiğini tartışmaktadır.

Kültürü oluşturan birçok unsur (din, dil, ahlak kuralları, gelenek ve görenekler) sözkonusudur. Bu çalışmada bu unsurlar tek tek ele alınıp güvenlik hizmetleri açısından etkileri tartışılmamıştır; ancak her bir unsur ileriki çalışmalarda Kültür Odaklı Polislik bağlamında incelenip güvenlik politikalarının belirlenmesinde dikkatle ele alınmalıdır. Polis Teşkilatının gelecek yıllardaki başarısı bünyesinde farklı düşünce ve inanç yapısına sahip bireyleri istihdam edip etmediği ile doğrudan ilgili olacaktır. Tek tip polis görevlisinin olması mümkün olmadığı gibi, tek tip polis hizmetinin olması da sözkonusu değildir. Dünyanın çok hızlı değiştiği ve farklı kültürlerin her geçen gün hızla iç içe geçtiği toplumlarda Kültür Odaklı Polislik, güvenlik hizmetlerine farklı bir bakış açısı getirmektedir.

Türkiye de bir çok dünya ülkesi gibi bünyesinde farklı kültür ve etnik yapıdan insanları barındıran bir ülkedir. Etnik yapılar içerisinde Türkiye’de en çok dikkat çeken Kürt nüfustur. Türkiye’de yaklaşık olarak 7-12 milyon civarında Kürt yurttaşın yaşadığı bilinmektedir [17]. Yani Türkiye’de 6 yurttaştan bir tanesi Kürt etnik kimliği ile tanımlanmaktadır. Bu rakam, Polis Teşkilatının güvenlik politikaları ve hizmet stratejileri belirlenirken gözardı edilemeyecek kadar büyük bir rakamdır. Ancak Emniyet teşkilatındaki Kürt kökenli polislerin Türk’lere oranının 1/6 olduğu düşünülmemektedir. Çünkü, polis olmak her nedense (ki bu nedenler başka bir araştırma konusu olacak kadar önemlidir) Kürt yurttaşların ilgisini çekmemektedir. Dolayısıyla, Tunceli, Diyarbakır ve Şırnak gibi Kürt nüfusunun yoğun olduğu illerden Polis teşkilatına katılım yüzdesini artırmak için Emniyet Teşkilatının cazip ve özendirici faaliyetlerinin olması gerekmektedir. Aynı şekilde Polis Teşkilatının personel demografisi incelenerek polisliğe daha az ilgi duyulan yerleşim yerlerinde ve farklı dini inaçlara sahip insanlar arasında da teşvik edici ilan ve faaliyetlerde bulunulmalıdır.

Kürt nüfus ile birlikte Türkiye’deki sayısı net bilinmeyen, ancak azımsanamayacak çoğunlukta alevi yurttaşlar da sözkonusudur [18]. Tıpkı Kürt yurttaşlar gibi Aleviler de güvenlik hizmetlerinden farklı hizmet beklentileri içerisindedirler. Türkiye’de faaliyet yürüten PKK ve diğer sol terör örgütlerinin mensuplarının demografik özellikleri incelendiğinde ağırlıklı kesimin Kürt ve alevi kültürden geldikleri görülmektedir [19, 20, 21, 22]. Terör faaliyetlerine özellikle devletten ve devlet hizmetlerinden memnun olmayan insanların başvurduğu hatırlandığında Kültür Odaklı Polislik yaklaşımının Türkiye’de Kürt ve alevi yurttaşlar için ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ayrıca, alevi yurttaşların dini inaçlarını gizlemeden ve Teşkilat içerisinde yargılanma korkusu yaşamadan polis olmayı istemeleri, Polis teşkilatının kendisi ve hizmet sunulacak toplum için mutlak kazanç olacaktır.

Amerika’da J.F.Kennedy suikastıyla ilgili 5000’den fazla kitap yayımlanmıştır [23]. Sözkonusu bu çalışmalarda suikastı hazırlayan nedenler, topluma verdiği zararlar ve bu tecrübeden çıkarılması gereken dersler tartışılmaktadır. Türkiye’de sadece terör nedeni ile son çeyrek asırda 35.000 insan hayatını kaybetmiştir. Teröre neden olan unsurlar uzman ve akademisyenler tarafından yıllarca tartışılmıştır ve halen de tartışılmaktadır. İşte bu noktada Kültür Odaklı Polislik’in önemi ortaya çıkmaktadır. Çünkü Kültür Odaklı Polislik sadece bir kısım adli veya önleyici polis hizmetleri ile sınırlı değildir. Aksine, en etkili olabileceği alan terör gibi örgütlü suç gruplarına karşı yürütülen mücadelelerdir. Dolayısıyla Kültür Odaklı Polislik, Polis Teşkilatının sadece personel politikasını etkili kılmakla kalmayacak, aynı zamanda Türkiye’nin en önemli problemi terörle mücadelede de farklı, etkili ve daha başarılı sonuçlar alınmasını sağlayacaktır.

Polis’lerin farklı kültürlerde nasıl güvenlik hizmeti verecekleri konusunda bugünden yeterli bilgi ve donanımı elde etmeleri, gelecekte Türkiye’nin AB üyesi olması halinde karşılaşılabilecek zorlukların aşılmasını daha kolay kılacaktır. AB üyeliği kazanıldığında ülke sınırları kalkacağından Avrupa ülkeleri arasında seyahat etmek şehirler arası yolculuk kadar kolay ve yaygın olacaktır. Dolayısıyla, birden fazla kültürün etkileşim halinde olduğu durumda Polis Teşkilatının yeterli beceriyi gösterebilmesi beklenmektedir. Türkiye AB üyesi olduğunda, AB ülkelerinden Türkiye’ye seyahat edenlerden ziyade, belki Türkiyeden AB ülkelerine doğru bir göç olacaktır, ancak ülkeler arasında gerçekleşecek kısa süreli turistik ve ticari seyahatler bile Türk Polis Teşkilatının şu anki iş yükünü bu anlamda daha da artıracaktır. Asırlardır aynı coğrafyada birlikte yaşadığı halde bir Kürt milletvekilinin elini sıkımdan çekinen güvenlik görevlilerinin din, ahlak, gelenek, görenek ve alışkanlıkların, yani milliyetlerin tamamen farklı olacağı ortamda kusursuz davranabileceğini ummak zordur. Bu nedenle kültürel farklılıklardan dolayı polislerin gelecekte iş kazası yapmalarını önlemek için, Polis Teşkilatı gerekli tedbirleri bugünden almalıdır. Kültürel farklılıkların insanların fiziksel farklılıkları kadar önemli olduğu hatırlanmalıdır. Nasıl ki bayanlara ve çocuklara polislin yaklaşımı, iletişim methodları ve hizmet usülleri farklı ise, kültürel farklılıklara sahip bireylere de en az bu kadar özen gösterilmelidir.

Son olarak Kültür Odaklı Polislik’in uygulanmaya konması, Türkiye’de polis-halk ilişkilerini şüphesiz daha üst seviyelere taşıyacaktır. Kültür Odaklı Polislik bir “halkla ilişkiler” metodu değildir; ancak başarılı olmak için halkla

ilişkilerin tüm metodlarını kullanabilecektir. Fakat burada hedeflenen, bir hizmeti veya bir ürünü pazarlamak veya insanları bir düşünceye / fikre inandırmaya çalışmak değildir. Kültür Odaklı Polislik, yurttaşları anlamayı ve beklentileri doğrultusunda onlara güvenlik hizmeti vermeyi hedefleyen bir yaklaşımdır. Diğer bir deyişle Kültür Odaklı Polislik'te, yurttaşların arzu ve tercihleri, onlara hizmet eden güvenlik görevlilerinin alışkanlık ve önceliklerinin önüne geçmektedir.

Kaynaklar

- [1] W.J. Wilson, "When Work Disappears: The World of the New Urban Poor", *New York: Vintage*. (1996)
- [2] R.J. Sampson ve W.J. Wilson, "Toward a theory of race, crime and urban inequality", *Crime & Inequality*, J. Hagan & R.D. Peterson (eds.), 37-54. *Stanford, CA: Stanford University Press*. (1995)
- [3] B. Warner, "The Role of Attenuated Culture in Social Disorganization Theory", *Criminology*, 41:73-97. (2003)
- [4] R. J. Sampson ve J. Dawn, "Legal cynicism and (subcultural?) tolerance of deviance: The neighborhood context of racial differences", *Law & Society Review*, 32, 777-804, (1998)
- [5] C. E. Kubrin, E. Charis ve R. Weitzer, "Homicide: Concentrated disadvantage and neighborhood Culture", *Social Problems*, 50, 157-180, (2003)
- [6] B. Güvenç, "Türk Kimliği Kültür Tarihinin Kaynakları", *Boyut Yayınları*, (2008)
- [7] R.K. Cooper ve A. Sawaf, "Executive EQ: Emotional intelligence in leadership and organization", *New York, New York: Berkley Publishing Group*, (1997)
- [8] H. Weisinger, "Emotional intelligence at work", *San Francisco, CA: Jossey-Bass*, (1998)
- [9] M. Günbeyi, "An Exploration of Leadership Styles, Effectiveness, and Emotional Intelligence Level of the Turkish Police Leaders in the Intelligence Department", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Louisville, KY, (2009)
- [10] M. Günbeyi ve M. Delice, "Duygusal Zeka ve Polis Liderliği", *Yayımlanmamış makale*, (2008)
- [11] I. Fert, "Policing in AGIT Misions", *Yayımlanmamış makale*, (2008)
- [12] J. Casey, "International experiences in policing multicultural societies", *International Journal of Police Science and Management*, 3, 2, 165-177, (2000)
- [13] N. Mazıcı, "Celal Bayar, Başbakanlık Dönemi, 1937-1939", *İstanbul: Der Yayınları*, (1997)
- [14] J.B. Chan, "Changing police Culture, Policing in a Multicultural Society", *Cambridge, UK: Cambridge University Press*, (1997)
- [15] T. Gundogdu, M. Gunbeyi ve M. Ozer, "The Democratic Society Party's Role for the Kurdish Problem in Turkey", *Terrorism & Justice: The Balance for Civil Liberties Conference, University of Central Missouri Warrensburg, Missouri*, (2008)
- [16] Aktifhaber, Erisim www.aktifhaber.com, (2009)
- [17] M. Özer ve M. Günbeyi, "Kurdish opposition in Turkey", *In S.Teymur & C.Smith (Ed.) The PKK: An Old-Decades Brutal Marxist-Leninist Separatist terrorist Organization, 133-156, Washington, DC: TISD Pres*, (2008)
- [18] O. Türkdoğan, "Alevi Bektaşî Kimliği", *İstanbul: Timaş Yayınları*, (1995)
- [19] K. Karpat, "Türkiye'de Toplumsal Dönüşüm", (Çev: A. Sönmez), *Ankara: İmge Kitabevi*, (2003)
- [20] H-L. Keieser, "The Alevis' Ambivalent Encounter With Modernity. Islam, Reform and Ethnopolitics in Turkey (19th-20th cc.)", *Anthropology, Archaeology and Heritage in the Balkans and Anatolia or The Life and Times of F.W. Hasluck (1878-1920), University of Wales, Gregynog*, 3-6 November, (2001)
- [21] E. Livni, "Alevi Identity in Turkish Historiography. 17th Middle East History and Theory Conference", *Erisim www.cas.uchicago.edu/workshops/mehat/past_conferences*, (2002).
- [22] H.I. Markussen, "Alevilik ve Bektasilik, Religion and Identity Formation in Contemporary Turkey", *Almanya: Bergen Universitesi, Yayımlanmamış Master Tezi*, (2000)
- [23] O. Türkdoğan, "Sosyal Şiddet ve Türkiye Gerçeği", *İstanbul: Timaş Yayınları*, (1996)